

Gros, CEPS: Europi ne fale investicije, nego potrošnja

Direktor vodećeg europskog think-tanka upozorio na promašenu ekonomsku politiku J.-C. Junckera **str. 5**

Pred novim predsjednikom Vijeća stoje krupni izazovi

Prvi problem za Donalda Tuska bit će francusko-njemački spor oko francuskog proračunskog deficita **str. 3**

EURO REPORT

UŽIVO IZ
BRUXELLES

30. studenoga 2014. ★ Broj 125 / 2014. ★ Izvešća iz institucija Europske Unije

ELEKTRONIČKI NEWSLETTER

EUROPSKA KOMISIJA ODGODILA JE KONAČNU ODLUKU O PREKRŠITELJIMA PRAVILA IZ MAASTRICHTA

Francuskoj, Italiji i Belgiji rok od četiri mjeseca za sređivanje financija i izbjegavanje kazne

Europska komisija dala je Francuskoj, Italiji i Belgiji četiri mjeseca vremena za sređivanje javnih financija. Prema pravilima, tri članice trebale su biti kažnjene, no Komisija se povukla i konačnu odluku najavila za ožujak. Do tada bi te zemlje trebale uraditi dovoljno da Komisiji ostave mogućnost da ih ne kazni.

Povjerenik za ekonomiju Moscovici rekao je da će u ožujku EK u procjeni rezultata biti "fleksibilna", ali neće ostaviti mjesta za "preveliku kreativnost".

Kazna bi bila financijska i sastojala se u plaćanju 0,2 posto BDP-a u briselsku blagajnu. U slučaju Francuske radilo bi se o četiri milijarde eura.

Briselska komisija nije nikada do sada neku zemlju članicu eurozone udarila takvim sankcijama. (Za zemlje koje nisu uvele euro, takve sankcije nisu predviđene.)

Ne samo da bi odluka da se zemlje kazne financijski bila presedan, nego je teško i predvidjeti što bi te zemlje poduzele budu li kažnjene, i kakve bi posljedice to ostavilo na njihovoj unutarnjoj političkoj sceni.

Najlakši je slučaj Belgija, koja je dobila opomenu zbog toga jer joj javni dug iznosi 105 posto i morat će ga smanjiti u roku naredne

tri godine. Reforme koje bi ona trebala poduzeti odnose se na povećanje konkurentnosti poduzeća. Belgija priznaje da mora srediti dug, ali smatra da je "kolateralna žrtva" zbog kažnjavanja druge i treće najveće europske ekonomije, ali pogotovo Francuske.

Francuska je najgori prestupnik jer je jedna od dvije stožerne zemlje EU-a, a kako nije bila u stanju provesti reforme, ostavila je dojam da ju nije briga za preporuke i zahtjeve iz Bruxellesa. Taj dojam nekim izjavama pojačao je i

★ **Kazna bi bila financijska i sastojala se u plaćanju 0,2 posto BDP-a u briselsku blagajnu**

★ **Teško je predvidjeti što bi te zemlje poduzele budu li kažnjene**

predsjednik Hollande. To je opasno jer urušava disciplinu unutar eurozone, a posljedično i povjerenje tržišta u zajedničku valutu.

Pariz je obećao da će srediti svoje financije do 2013. godine, dobio je odgodu, a onda su najavili da će proračunski deficit smanjiti na odgovarajuću razinu do 2017. godine. To znači da bi naredne dvije godine bili u znatnom prekršaju u odnosu na maastrichtska pravila.

Očigledno je da to neće trpjeti Njemačka. To se najavilo prije odluke o odgodu, kada se povjerenik za digitalnu ekonomiju Guenther Oettinger u novinskom članku založio da se Francusku smjesta kazni. Iz reakcija J.-C. Junckera, a zatim i povjerenika za ekonomiju Pierrea Moscovicija, očigledno je da se oni ne slažu niti s njemačkim stavom, niti s Oettingerovim soliranjem. Ali, iako se na kraju Angela Merkel složila s odgodom, poruka iz Berlina odasлана je.

Za Europsku komisiju i eurozonu bilo bi najbolje da tri zemlje odrade svoj dio posla u naredna četiri mjeseca kako bi Jean-Claude Juncker bio pošteđen toga da ih mora kazniti i eventualno izazvati neželjen lanac događaja. Zato je Komisija pribjegli odgađanju odluke.

Belgija će do ožujka sigurno obaviti domaću zadaću, ali veliko je pitanje što će u Italiji poduzeti Matteo Renzi. No, ako te dvije zemlje pokažu bilo što, a ako Francuska ostane prkosna, J.-C. Juncker sigurno neće moći kazniti samo njih dvije. Nadu u povoljan ishod daje to što je novi francuski premijer Manuel Valls proreformski nastrojen.

No, ako F.Hollande ne počne s ozbiljnijim reformama, tada bi kažnjavanje Francuske iz Bruxellesa bilo politički izvanredno teško. Juncker bi mogao time demonstrirati da je jak predsjednik stroge Komisije koja zahtijeva igru po pravilima, ali time bi ponovo podijelio eurozonu i EU. ★

AGROKOR

 fotografijatjedna

Novi predsjednik Europskog vijeća, Donald Tusk, i novi predsjednik Europske komisije novi su jaki ljudi Bruxellesa.

EURO REPORT

impresum

Euroreport

Elektronički newsletter
Izvješća iz institucija Europske Unije

Nakladnik:

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Trg N. Š. Zrinskog 7-8
10000 Zagreb

Urednici:

Ines Sabalić (Bruxelles)
ines@info-iz-bruxellesa.hr
ines.sabalich@numericable.be
+00 32 497 11 80 94 (mob)
+00 32 2 33 00 184 (tel)

Ratko Bošković (Zagreb)
ratko@info-iz-bruxellesa.hr
r_boskovic@yahoo.com
+385 91 345 99 56 (mob)

Dizajner i grafički urednik:

Goran Stančić
goran@info-iz-bruxellesa.hr

Održavanje web stranice:

Gorila IT Zagreb

Produkcija i marketing:

Info iz Bruxellesa d.o.o.
Ilica 169, 10000 Zagreb
+385 1 3773 722 (tel/fax)

Euroreport je besplatna internetska publikacija namijenjena svim građanima i poslovnim ljudima. Izlazi jednom tjedno. Stavovi izneseni u newsletteru su isključivo stavovi autora i uredništva, i nisu službeni stavovi Ministarstva vanjskih i europskih poslova niti Vlade RH.

Tekstove iz newslettera je dopušteno prenositi i newsletter je dopušteno slati dalje drugim osobama.

ŠTO ČEKA NOVOG PREDSEDNIKA EUROPSKOG VIJEĆA

Prvi ispit: kažnjavanje Francuske

Donald Tusk je prvi političar iz novih članica, iz neke bivše socijalističke zemlje, koji preuzima jednu od tri najviše funkcije u Europskoj uniji. Mandat mu traje dvije i pol godine s mogućnošću reizbora. Od ponedjeljka donedavni poljski premijer predsjednik je Europskog vijeća i očekuje se da na posve novi način obilježi tu funkciju.

Na prvom summitu kojim će predsjedati, 18. prosinca, Donald Tusk će, najavljeno je, podržati Junckerov plan o mobilizaciji 315

★ Teška tema za Tuska bit će britanski stav o imigraciji iz EU članica u Britaniju

milijardi eura za pokretanje europske ekonomije. Konkretna, a teška tema bit će britanski stav o pitanju imigracije iz EU članica u Britaniju, ponešto olakšana jer je Cameron ublažio retoriku. No, to je tek uvod u ono što Tuska čeka u mandatu, a to je koordiniranje, pospešivanje i dogovaranje novog britanskog pristupa u EU-u.

D. Tusk će se morati baviti i eurozonom. Činjenica da Poljska nije uvela euro bit će mu, po mišljenju H. Van Rompuyja, prednost. Prvi problem, možda već u ožujku, bit će usklađivanje stavova oko velikog francuskog prekoračenja mastrihtskih kriterija, a to znači mogućeg francusko-njemačkog spora.

Glavna tema Tuskovog mandata bit će odnos prema Rusiji i Ukrajini. "Rusija nije europski strateški partner, nego europski

strateški problem", često je citirana Tuskova izjava. Mnogi očekuju da će D. Tusk ublažiti retoriku prema Rusiji, ali istočnoeuropske zemlje nadaju se da se to neće dogoditi. Štoviše, istočna Europa smatra da su problemi u Ukrajini nastali upravo zato što zapadne članice nisu imale volje čuti istinu o Rusiji. Međutim, Tusk je negirao točnost izjave svog ministra vanjskih poslova. R. Sikorski je rekao da je 2008. godine V. Putin predložio D. Tusku podjelu Ukrajine između Poljske i Rusije. "Srećom, Tusk je na Putinov prijedlog šutio jer je znao da ga se snima", rekao je vrlo ugledni R. Sikorski.

Novi predsjednik Europskog vijeća rekao je FT-u da je vrlo blizak prijatelj s Angelom Merkel i da među njima vlada potpuno razumijevanje.

Kao premijer, doveo je Poljsku do srednjeg ranga europskih članica, jako je dobro brodio kroz krizu, a Varšava se etablirala kao jak i pouzdan partner.

Nije bio bez kontroverzi. Jedinu je podržao Viktora Orbana i rekao da su kritike na račun njegove autoritarnosti pretjerane. Htio je uvesti ograničenja na internet (kocka).

Na novoj funkciji, Poljak će morati biti konsenzualan, što nije istaknuta crta njegovog mentaliteta, a pogotovo zato jer će morati organizirati susrete između europskih lidera i ruskog predsjednika. Novi predsjednik Europskog vijeća govori podjednako dobro poljski i njemački, engleski mu je, prema FT-u, tečan, ali francuski, koji je ipak prilično čest jezik komunikacije, tek uči. ★

BRITANSKI PREMIJER UBLAŽIO JE STAVOVE O IMIGRACIJI

Cameron više ne spominje kvote za imigrante iz EU-a

Britanski premijer je u zadnjem govoru ublažio oštre antieuropske tonove koji su obilježavali njegove nastupe zadnjih mjeseci, ali su njegovi stavovi o imigraciji u Bruxellesu ipak dočekani hladno. Cameron je rekao da se imigranti iz zemalja EU-a neće moći koristiti britanskom socijalnom pomoći ukoliko prije toga četiri godine ne budu zaposleni. Isto tako, kazao je da će se London protiviti tome da građani zemalja koje će se u budućnosti primati u EU imaju jednaku slobodu kretanja kao i građani dosadašnjih članica. Takvu promjenu želi za cijelu EU, ali ako neće biti moguće, onda samo za Britaniju.

Britanski premijer je dodao da razumije da je slobodno kretanje ljudi jedan od "četiri sveta principa Unije", ali da "niti ostala tri principa, slobodno kretanje kapitala, roba i usluga, također nisu do kraja provedena".

No, Cameron nije rekao da bi uveo kvote za unutareuropske imigrante, što bi za EK i druge države bilo nedopustivo. Cameron je prije govora brifirao o sadržaju njemačku kancelarku i poljsku premijerku. Odmah nakon govora glasnogovornik EK-a rekao je da se Cameronove izjave moraju hladno i mirno analizirati te da su dio debate o položaju Britanije u EU-u. ★

UVODNIK

Tusk će biti glasnjiji i vidljiviji od Van Rompuyja

Novi i stari predsjednik Vijeća, Tusk i Van Rompuy

Sama činjenica da je Poljak na mjestu predsjednika Europskog vijeća jaka je poruka Moskvi, bez obzira na to što će Donald Tusk primiriti svoje antiruske stavove. No, kao niti Jean-Claude Juncker, niti Tusk nije krpena lutka, nego dugogodišnji premijer jake osobnosti. Politika iz Bruxellesa bit će, prema tome, kontrastnija, obojenija, glasnjija, komunikativnija, iako možda nekad i kontradiktornija nego ranije (str. 3).

Kao i njegov prethodnik Herman Van Rompuy, Tusk će koordinirati lidere zemalja članica, pomoći usklađivanju njihovih stavova, sastavljati nacрте ili razradu rješenja, sazivati summite i određivati dnevni red.

Van Rompuy je bio vrlo utjecajan, ali namjerno iznimno diskretan čovjek iz sjene. Donald Tusk će, očekuje se, biti primjetno glasnjiji i vidljiviji, kako unutar Unije tako i na globalnoj sceni. Tusk je također i atlanticist te zagovornik NATO-a. Za sebe je rekao da nije naivni federalist, ali da ima povjerenja i vjere u Europu.

U pozadini imenovanja Donalda Tuska najviše pažnje usmjerno je na odgodu koju je Europska komisija omogućila trima zemljama s ciljem da srede svoje javne financije i izbjegnju kazne (str. 1). Ako to ne naprave, kredibilitet eurozone pada. Tržišta će pažljivo promatrati ovaj razvoj. No, iako je EK nastupila vrlo strogo i odlučno, eventualno kažnjavanje Francuske bilo bi tako politički složeno da to J.-C. Juncker želi još manje od Hollandea (str. 1).

Ovaj tjedan u Bruxellesu je mnogo važnih događanja, što se može vidjeti i iz naše redovite agende i kratkih briselskih vijesti. ★

EUROSTAT OBJAVIO ZABRINJAVAJUĆE PODATKE O ZADUŽENOSTI PRIVATNOG SEKTORA U EU-U

Zemlja članica	Dug privatnog sektora %BDP	
	2001.	2014.
Belgija	152,4	163,0
Bugarska	46,1	134,8
Češka	-	73,7
Danska	173,1	222,6
Njemačka	129,2	103,5
Estonija	-	119,4
Irska	142,4	266,3
Grčka	60,7	135,6
Španjolska	127,6	172,2
Francuska	136,7	137,3
Hrvatska	63,1	121,4
Italija	82,3	118,8
Cipar	276,1	344,8
Latvija	-	90,9
Litva	-	56,4
Luksemburg	-	356,2
Mađarska	61,8	95,5
Malta	-	137,1
Nizozemska	215,8	229,7
Austrija	134,5	125,5
Poljska	-	74,9
Portugal	152,6	202,8
Rumunjska	30,3	66,4
Slovenija	63,2	101,9
Slovačka	48,0	74,8
Finska	117,5	146,6
Švedska	198,3	201,1
Ujedinjeno Kr.	152,6	164,5

Je li prezaduženost privatnog sektora glavna kočnica ekonomskom oporavku Europske unije?

U petak 28. studenoga Eurostat je objavio pregled najnovijih makroekonomskih indikatora zemalja članica, koji bi trebali na vrijeme upozoriti na makroekonomske neravnoteže, tzv. „Macroeconomic Imbalances Procedure (MIP) Scoreboard“.

MIP je dio tzv. Six-Pack regulative o ekonomskoj politici Unije koju su Europski parlament i Vijeće prihvatili u studenome 2011. godine. U tom pregledu uobičajeno najveću pozornost javnosti i analitičara privlače pokazatelji vanjskih neravnoteža i konkurentnosti, a od unutarnjih neravnoteža visina javnoga duga (prema BDP-u) i stope nezaposlenosti.

No, mi ćemo ovoga puta skrenuti pozornost čitatelja na podatke o zaduženosti

se Europska unija ne uspijeva oporaviti od sloma 2007.-08. i da je razina njezina BDP-a i šestu godinu nakon kolapsa još uvijek znatno ispod predkrizne.

U ekonomskoj literaturi nema neke egzaktno granice zaduženosti nakon koje bi se za privatni sektor moglo reći da je prezadužen, kao što je to s javnim dugom (pa tako sporazum iz Maastrichta zemljama članicama ne dopušta javni bruto dug veći od 60 posto BDP-a, a smatra se da je on prevelik osobito ako prijeđe sto posto BDP-a ili 250 posto godišnjeg prihoda od izvoza robe i usluga).

Kad bi se granica zaduženosti privatnog sektora od sto posto BDP-a uzela kao gornja prihvatljiva i podnošljiva (za koju Kru-

★ **Čak 21 zemlja članica ima zaduženost privatnog sektora veću od sto posto BDP-a, a prosjek je 151,3 posto**

★ **Prezaduženost i sporo razduživanje sprečavaju rast potrošnje i ekonomije**

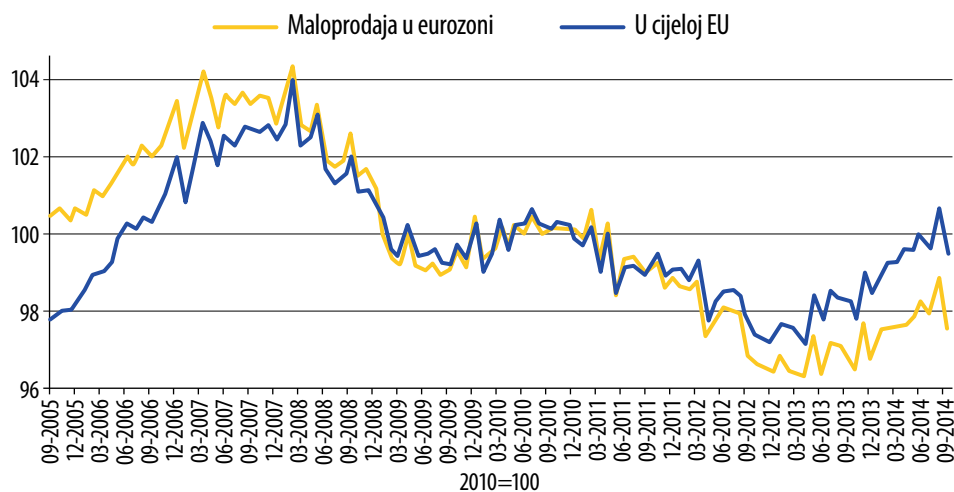
privatnog sektora, budući da mnogi analitičari, poput američkog nobelovca Paula Krugmana, upozoravaju da su upravo visoka razina zaduženosti privatnog sektora (nefinancijskih poduzeća i kućanstava) i njegovo sporo razduživanje glavni razlog da

gman upozorava da je u Europi vjerojatno izazvala i Veliku depresiju i aktualnu Veliku recesiju), onda bi se moglo reći da su razine zaduženosti od 150, 200 ili 250 posto BDP-a doista takve da onemogućavaju daljnje, toliko potrebno povećanje potrošnje, a njih su mnoge zemlje članice i dosegnule i preskočile (vidi tablicu).

Još je važnije istaknuti da se od predkriznih vremena (kao polaznu točku uzeli smo prvu godinu novog tisućljeća, 2001.) do danas u mnogim zemljama članicama, na primjer i u Hrvatskoj, Bugarskoj, Rumunjskoj, Grčkoj, zaduženost privatnog sektora relativno (prema BDP-u) udvostručila pa se može reći da je privatni sektor u tim zemljama vjerojatno iscrpio sav kapacitet zaduživanja, što znači da nema financijskog prostora za nova ulaganja i novu potrošnju.

Prosječna je stopa zaduženosti privatnog sektora u svih 28 zemalja članica EU-a 151,3 posto BDP-a, što ukazuje na visoku zaduženost, ako ne i prezaduženost, i Europske unije u cjelini. ★

MJESEČNI PAD PROMETA U MALOPRODAJI U EU-U KOLOVOZU 1,2%

JEDAN OD VODEĆIH EUROPSKIH EKONOMISTA KRITIZIRAO JE KOMISIJIN PLAN DA JAVNIM NOVCEM POTAKNE INVESTICIJE

Daniel Gros: Europi ne manjkaju investicije nego potrošnja

Nakon što je novi predsjednik Europske komisije J.-C. Juncker iznio u javnost svoj plan o prikupljanju više od 300 milijardi javnoga i privatnog novca za financiranje investicija u Europskoj uniji, direktor briselskog Centra za europske političke studije (CEPS) Daniel Gros upozorio je da poticanje investicija samo na prvi pogled može biti lijek za europsku ekonomsku stagnaciju, dok već i brzinska makroekonomska analiza pokazuje da to uopće ne mora biti tako.

Recimo samo da je CEPS jedan od vodećih europskih ekonomskih think-tankova, a Gros jedan od vodećih europskih ekonomista.

- ★ **Udjel investicija od 22 posto BDP-a 2007. godine bio je prenapuhan i nerealan pa ga ne treba ni pokušavati dostići**
- ★ **Kreatori europske ekonomske politike trebaju se fokusirati na povećanje potrošnje, a ne na investicije**

Stopa investicija u zoni eura snizila se s više od 22 posto prije krize na današnjih 17,5 posto BDP-a (za oko 450 milijardi eura na godinu) pa je i to snažan argument Komisiji da put za oporavak potraži u investicijama. „Čini se da je više investicija uvijek poželjno“, piše Gros, „no tvrdnja da Europa u ovom trenutku treba više investicija zato jer je njezin udjel investicija u bruto domaćem proizvodu (BDP) niži nego u trenutku izbijanja krize mogla bi biti pogrešna iz najmanje dva razloga.“

Prvi je što je udjel investicija od 22 posto BDP-a 2007. godine bio prenapuhan i nerealan pa ga ne treba ni pokušavati dostići. Drugi je što se istovremeno s krizom u Europi odvija i demografska kriza, odnosno demografski trendovi ukazuju da bi potencijal rasta mogao biti niži od predkrizog i da je za održavanje stabilnog odnosa razine kapitala i dohotka potrebno manje kapitala. U slučaju da zbog smanjene kupovne moći stanovništva više kapitala ne donese veći dohodak, uslijedila bi bankovna kriza jer bi niži prosječni povrat na kapital povećao udjel kredita koje poduzetnici i investitori ne bi mogli uredno vraćati bankama.

A europski demografski pokazatelji doista nisu dobri. Sadašnji trend pokazuje da će se udjel radno sposobnog stanovništva (od 25 do 59 godina starosti) sljedećih godina smanjivati brzinom od oko 1,1 posto na godinu, dok će taj pad, primjerice, u Španjolskoj biti drastičan: 2,6 posto na godinu. Ako će pritom padati i ukupna produktivnost stanovništva, kao što se to sada događa, tada će ukupni pad potencijala rasta biti i veći. Sve to ukazuje i na manje potrebe za investiranjem.

Daniel Gros ukazuje na činjenicu da je tzv. kapitalna intenzivnost Europe već sada puno veća nego Sjedinjenih Država, i povećava se.

Gros nadalje upozorava da se najveći pad investicija u Europi dogodio u građevinskom sektoru (od 2008. do 2013. za 2,9 posto, dok su ulaganja u opremu pala 1,4 posto) pa se možda i zato obnova javnih investicija u infrastrukturu čini kao siguran put prema ekonomskom oporavku. No, Gros podsjeća na analizu Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) objavljenju u publikaciji World Economic Outlook iz listopada ove godine, prema kojoj to pravilo vrijedi samo za „visoko učinkovite“ zemlje poput Njemačke i Francuske, ali ne i za „nisko učinkovite“ među koje se u Europskoj uniji ubrajaju Italija, Grčka ili Slovačka.

„Prizivanje više investicija na prvi pogled uvijek se čini atraktivnim“, zaključuje Gros svoj analitički komentar, „međutim, postoje fundamentalni razlozi za vjerovanje da će stopa investiranja u zoni eura trajno ostati niska. No, pad investicija ionako nije tako velik kako se često misli budući da usporedbe s vrhuncem uoči izbijanja krize u vrijeme kreditnog buma ionako nije primjerena. Pritom, razina investiranja vjerojatno će ostati niža i u odnosu na 'normalnu' od prije krize zbog starenja stanovništva i pogoršanja ukupne produktivnosti.“

Za Daniela Grosa i CEPS sve upućuje na zaključak da se kreatori europske ekonomske politike trebaju usredotočiti na povećanje potrošnje, a ne na uzaludne priče o potrebi većih investicija. To pokazuje iskustvo Sjedinjenih Država i Ujedinjenog Kraljevstva gdje je oporavak većinom bio potaknut većom potrošnjom i bržim oporavkom bilanci stanja imovine kućanstava. Oporavak investicija u tim zemljama uslijedio je tek nakon što je u njima porasla potražnja za robama i uslugama. ★

ŠVICARCI NA REFERENDUMU ODBACILI SVE TRI INICIJATIVE I POKAZALI ZAMOR 'DIREKTNOM DEMOKRACIJOM'

Ostaju porezne olakšice milijarderima koji u Švicarskoj žive, a ne rade

Na referendumu održanom u nedjelju švicarski glasači su s uvjerljivom većinom odbacili inicijativu da se broj imigranata ograniči na najviše 0,2% ukupnog stanovništva na godinu. Čak 74,1% građana iz 26 kantona negativno se izjasnilo o prijedlogu švicarske ekološke grupe „Ecopop“, prema

kojem bi se godišnja kvota imigranata sa sadašnjih 80.000 smanjila na samo 16.000.

Ekolozi pokretanje ove inicijative pravdaju željom za očuvanjem osjetljivog švicarskog okoliša i potrebom da se spriječi prenaseljenost. Glasnogovornik Ecopopa Benno Buehler tvrdi kako stanovništvo Švicarske raste 50%

brže nego ono Velike Britanije, a pet puta brže od Europske unije. Prema njihovim procjenama, uz sadašnju stopu imigracije Švicarska bi do 2050. godine trebala imati 12 milijuna stanovnika, skoro četiri milijuna više nego danas.

Stranci danas čine čak četvrtinu stanovništva Švicarske, a zbog posla granicu ▶

svakog dana prelazi 230.000 radnika.

U okviru iste inicijative Ecopop traži da se 10% sredstava koje Švicarska troši na pomoć zemljama u razvoju preusmjeri u projekte kontrole rađanja i planiranja obitelji u zemljama trećeg svijeta.

Niti jedna glavna politička partija u Švicarskoj nije poduprla inicijativu Ecopopa.

Na referendumu se odlučivalo i o inicijativi ljevice da se ukinu neke porezne olakšice za bogate strance koji u Švicarskoj imaju prebivalište, ali u njoj ne rade. U Švicarskoj živi 5729 milijunaša i milijardera sa stranim putovnicama, a država od njih godišnje ubire oko milijardu švicarskih franaka (830 mil. eura), u prosjeku daleko manje nego što plaćaju domaći porezni obveznici. Prema postojećem zakonu, strani

★ **Čak 74,1% građana nije prihvatilo da se godišnja kvota imigranata sa 80.000 smanji na 16.000**

★ **Na referendum, već drugi ove godine, izašlo je manje od polovice upisanih birača**

državljeni mogu birati hoće li im se porez obračunavati temeljem troškova ili prihoda. Ni ovaj prijedlog nije prošao – protiv njega je glasalo 60% birača koji su izašli na referendum.

Više od 75% birača izjasnilo se i protiv inicijative kojom bi se Švicarskoj narodnoj banci

(SNB) zabrani prodaja zlata iz nacionalnih rezervi, da se sve zlato koje je deponirano u inozemstvu vrati u Švicarsku, te da zlato mora činiti 20% ukupne imovine SNB-a.

Ovaj referendum je već drugi ove godine na kojem se odlučivalo o pitanjima imigranata. Na referendumu u veljači birači su odlučili da se nakon 2017. godine uvedu imigracijske kvote za građane Europske unije, čime je de facto poništen sporazum između Unije i Švicarske o slobodnom kretanju.

Na ovaj referendum je izašlo manje od polovice upisanih birača, što se tumači svojevrsnim zamorom od čestih manifestacija „direktna demokracije“ u toj alpskoj zemlji. Da bi se raspisao referendum koji će biti zakonski obavezujući, za inicijativu je potrebno prikupiti 100.000 potpisa. ★

PORTRET: PRVI PREDSDJEDNIK EUROPSKOG VIJEĆA ISPRAĆEN JE JEDNOGLASNIM POHVALAMA EUROPSKIH MEDIJA

Van Rompuy je odlučio biti samozatajan da bi se mogao nositi sa samouvjerenošću europskih lidera

Bivši belgijski premijer Herman Van Rompuy bio je prvi i vrlo uspješan predsjednik Europskog vijeća, pozicije koja nije postojala prije usvajanja Lisabonskog ugovora.

Samozatajni Flamanac, koji je to sigurno bio namjerno jer se nije lako nositi sa samouvjerenošću i osjetljivošću europskih lidera, svečano napušta Europsko vijeće praćen jednoglasnim pohvalama europskih medija, uključujući britanske.

Pet godina njegova mandata bilo je obilježeno bankovnom krizom koja se pretvorila u državnu dužničku krizu, odnosno veliku recesiju eurozone koja se, kako je sam rekao u završnim javnim nastupima, dva puta skoro raspala. Kriza eurozone i njeno spašavanje odvijali su se u atmosferi rasta, uglavnom, makar ne i isključivo, desnog populizma koji također udara na temelje briselskog bloka zemalja.

★ **Predsjednik Vijeća na odlasku je dvostruki doktor filozofije i ekonomije, koji tečno govori četiri europska jezika**

★ **Van Rompuy smatra da EU nije odgovoran za rast populizma jer to je globalni fenomen**

Unija je postala krajnje nepopularna unutar svojih granica. Bivši predsjednik Europskog vijeća smatra da je do velikog nepovjerenja u briselski centar došlo zato jer su građani, kroz krizu, osvijestili činjenicu da je upravljanje Europom, ali i nekim državama članicama, bilo loše, što je pojačalo krizu, makar ona prvotno nije nastala u Europi. Iako se i sad kad se povlači iz politike izrazio vrlo diplomatski, ipak je jasno da je za Van Rompuyja krivnja za krizu

u Grčkoj je “nesposobnost i nevoljkost grčkih vlasti da provedu strukturne reforme”.

“Grčki lideri u jednom trenutku pretvorili su odgovornu politiku u karikaturu”, rekao je u izjavi belgijskim medijima.

Vrhunac krize eura bio je 2012. godine, a “jedino što je spasilo eurozonu od raspada i nepoznatih posljedica za cijelu EU, bio je strah od kaosa”.

Za rast populizma Van Rompuy, dvostruki doktor filozofije i ekonomije koji tečno govori četiri europska jezika, smatra da EU nije odgovoran jer je fenomen globalan, a vrlo prisutan u Americi, ili Švicarskoj i Norveškoj. Ipak, rast populizma svjedoči “kako je slaba politička ponuda tradicionalnih stranaka”.

Zadnju godinu Van Rompuyjeva mandata markirala je ukrajini-

► ska kriza, odnosno veliko zahlađenje odnosa s Rusijom. Belgijancima smatra da Europa nema razloga za strah od Vladimira Putina, ali "samo ako je solidarna". Van Rompuy je više od Rusije komentirao zapadne članice. Konstatirao je bez panike da je na Britancima „odlučka da li će ostati u EU ili je napustiti”. Naprotiv, ekonomski posrnula Francuska, u kojoj jača krajnja desnica Marine Le Pen, jako ga zabrinjava, "jer bez Francuske nema Europske unije".

Van Rompuy kaže da je njegova uloga bila da "gradi i zadrži povjere-

nje u odnosima između lidera i između različitih europskih institucija".

U prosincu 2012. EU je kolektivno dobila Nobelovu nagradu za mir, što je bila prilika za "duboko promišljanje razloga postojanja i opstanka Europske unije". Za njega, Europa mora se kretati u smjeru čvršćeg povezivanja, "naprosto zato jer je to pragmatičan odgovor na globalizaciju i promijenjeni svijet". Dakako, očuvanje mira i dalje je od najveće važnosti: "Članice se jako svađaju i razlike su velike, ali sve se bitke vode za stolom", rekao je. ★

dogaćanja

TALIJANSKO PREDsjedništvo EU izdvajamo:

Sastanak Vijeća za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravstvo i potrošače (EPSCO)

1. prosinca, Bruxelles

■ Vijeće za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravstvo i potrošače djeluje na brojnim područjima koje uključuju socijalnu zaštitu, rad, zaštitu potrošača, zdravstvo i jednake mogućnosti. EPSCO radi na unaprijeđivanju kvalitete života građana tako da sudjeluje u stvaranju novih radnih mjesta, visoke razine socijalne zaštite, zaštite zdravlja i interesa potrošača. Ovisno o rasporedu, EPSCO okuplja resorne ministre svih zemalja članica EU. Sastancima nazoče i europski povjerenici zaduženi za odgovarajuća područja. Vijeće se u načelu sastaje četiri puta godišnje. Dva sastanka su obično posvećena pitanjima zapošljavanja i socijalnoj politici

Sjednica Odbora za politiku i sigurnost (PSC)

2. prosinca, Bruxelles

Sastanak Vijeća za transport, telekomunikacije i energiju (TTE) – transport

3. prosinca, Bruxelles

■ Vijeće za transport, telekomunikacije i energiju radi na ispunjavanju ciljeva EU na području transporta, telekomunikacija i energije, kako bi se uspostavila moderna, konkurentna i učinkovita tržišta i infrastruktura, te omogućile transeuropske transportne, komunikacijske i energetske mreže. Sastav Vijeća i

učestalost sastanaka ovisi o rasporedu i okuplja ministre prometa (koji se sastaju 4 puta na godinu), energije (3 – 4 puta godišnje) i telekomunikacija (dvaput godišnje)

COREPER II

3. prosinca, Bruxelles

Sastanak vijeća za konkurentnost (COMPET)

4. – 5. prosinca, Bruxelles

■ Vijeće za konkurentnost teži poticanju konkurentnosti i rasta u Europskoj uniji, s posebnim naglaskom na unutarnje tržište, industriju, inovacije i svemir. COMPET radi na uklanjanju prepreka slobodnom kretanju proizvoda preko granica, na integraciji industrijskih politika s drugim područjima europskih politika, jača znanstvenu i tehnološku osnovicu europske industrije i sudjeluje u svemirskom programu Unije. Ovisno o rasporedu, COMPET okuplja ministre odgovorne za industriju, istraživanje ili europske poslove

Sastanak Vijeća za pravosuđe i unutarnje poslove (JHA)

4. – 5. prosinca, Bruxelles

■ Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove okuplja resorne ministre zemalja članica koji se bave pitanjima vezanim uz pravosuđe, sigurnosnu politiku i prava europskih građana. JHA na nadnacionalnoj razini regulira suradnju na području kaznenog prava i policije. Vijeće također radi na uspostavljanju pravila za imigraciju, na primjer, zajedničke procedure za podnošenje zahtjeva za azil, zaštitu granica i protuterorističke mjere

Sjednica Odbora za politiku i sigurnost (PSC)

4. prosinca, Bruxelles

EUROPSKA KOMISIJA izdvajamo:

■ Europska unija očekuje od predstojeće konferencije o klimatskim promjenama u Limi da zacrti okvire novog, pravno obvezujućeg globalnog sporazuma o klimatskim promjenama, koji bi se trebao usvojiti slijedeće godine u Parizu

■ Godišnja klimatska konferencija, poznata i kao Konferencija strana (COP) pri Okvirnoj konvenciji o klimatskim promjenama UN, održat će se od 1. do 12. prosinca u glavnom gradu Perua, Limi

Europski dan turizma 2014: ključni izazovi za budućnost europskog turizma

1. prosinca, Bruxelles

■ Ovogodišnji Europski dan turizma bavi se budućnošću turizma u Europi. Otvorene rasprave fokusirat će se na konkurentnost i održivi rast europskog turizma

■ Predstavnici vlasti na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini, europske sektoralne udruge, predstavnici industrije i drugi sudionici pozvani su da raspravljaju o ključnim temama poput:

- digitalizacije
- branda „Određite Europu“
- boljeg regulatornog i administrativnog okvira
- kvaliteti i suradnji/upravljanju

događanja

► **Višedionički sastanak Međunarodne organizacije za vunene tkanine (IWTO)**

1. prosinca, Bruxelles

- Ovaj specijalni jednodnevni forum organizira Međunarodna organizacija za vunene tkanine (IWTO) u suradnji s Europskom komisijom i Europskim ekonomskim i socijalnim odborom. „Od ovce do trgovine – oblikovanje i jačanje međunarodne politike za održivu industriju vune“ zamišljen je kao otvoreni razgovor između zakonodavaca, regulatora, NVO-a i industrije vune i pruža priliku za razmjenu znanstvenih podataka i tehničkih iskustava, s ciljem postizanja održive proizvodnje vune
- Potvrđeni su govornici iz Europske komisije (DG SANCO, DG ENTR), Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE), Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA), Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), Sveučilišta u Leedsu, vodećih predstavnika industrije vune i drugi

Konferencija u povodu Europskog dana osoba s invaliditetom

2. – 3. prosinca, Bruxelles

- Glavne teme ovogodišnje konferencije povodom Europskog dana osoba s invaliditetom bit će mogućnosti zapošljavanja i dostupnosti. Sudionici ove konferencije su osobe s invaliditetom, njihove organizacije, kreatori politika EU, davatelji usluga, trustovi mozgova, sindikati i poslodavci
- Europska komisija će tijekom konferencije imenovati dobitnike ovogodišnje nagrade ‘Pristupačni grad’, natjecanja kojim se odaje priznanje naporima gradova da osiguraju dostupno okruženje za sve. Pobjednik prošlogodišnjeg natjecanja bio je švedski grad Göteborg, koji je pobijedio u konkurenciji više od 100 europskih gradova

Upravljanje višerazinskom Europom

2. prosinca, Bruxelles

- Za Odbor regija (CoR), europske integracije podrazumijevaju veću vidljivost i glasnost višestrukih razina upravljanja u Europskoj uniji. Nedavno usvojena ‘Povelja o višerazinskom upravljanju’ ističe ulogu europskih regija i gradova u kreiranju politike EU i očekuje sveu-

ropsku potvrdu. Ova konferencija će raspravljati o situaciji s obzirom na višerazinsko upravljanje u EU i usredotočit će se na primjenu tog načela na području kohezijske politike EU, te na povezanost sa strategijom Europa 2020, kao i na višerazinsku upravu i aktivno građanstvo

- Ovom događaju će nazočiti predstavnici tijela državne, regionalne i lokalne uprave, visoki dužnosnici i predstavnici institucija Europske unije, međunarodnih organizacija i europskih udruga, te renomirani akademski stručnjaci

Konferencija o europskim e-umijećima 2014

2. – 3. prosinca, Bruxelles

- Tijekom završne konferencije o europskim e-umijećima, koju je talijansko Predsjedništvo organiziralo 30. listopada u Rimu, imenovano je pet laureata i dobitnika drugih nagrada za ‘e-umijeća za poslove’. Natjecanje je dalo konkretne primjere uspješnih inicijativa koje omogućuje ICT i vladanje e-umijećima
- Ova konferencija se organizira kako bi se otvorio dijalog između vodećih sudionika i stručnjaka iz vlada, sveučilišta i industrije, s temom najnovijeg razvoja na području e-vodstva i ICT stručnosti
- Događaj organizira Europska komisija uz podršku Empirice, Capgemini i Ernst & Young

Pouke i uvidi u ostvarivanju ciljeva Europske strategije zapošljavanja

2. prosinca, Bruxelles

- Što su vlade zemalja članica naučile jedne od drugih o politikama zapošljavanja u 2014? Koji su ključni aspekti u suzbijanju nezaposlenosti mladih i kreiranju dinamičnih tržišta rada? Ta i druga pitanja bit će teme na Diseminacijskom seminaru o međusobnim programima učenja (MLP)
- MLP pokriva široki spektar političkih područja, u odgovor na političke prioritete EU kao i na specifične nacionalne interese: nezaposlenost mladih, poticanje zapošljavanja, isplativost rada, reforme zakonodavstva zaštite rada, te osiguravanje učinkovitosti politike aktivnog tržišta rada
- Seminar je otvoren za sve pojedince i organizacije koje su zainteresirani za sudjelovanje u rješavanju pitanja tržišta rada,

uključujući institucije Europske unije i druge međunarodne političke organizacije, predstavnike zemalja članica, socijalne partnere, NVO i akademske institucije

- Predsjednica latvijske vlade Laimdota Straujuma i članovi njenog kabineta dolaze 3. prosinca u posjet Europskoj komisiji. Tijekom plenarnog sastanka Kolegija, te radnog ručka koji će uslijediti, članovi komisije i latvijski ministri imat će priliku razgovarati o nastupajućem latvijskom predsjedanju Vijećem Europske unije, glavnim prioritetima Radnog programa Komisije za 2015., Investicijskom planu za Europu, gospodarskim, financijskim i socijalnim pitanjima, kao i o vanjskoj politici. Nakon zajedničke radne sjednice uslijedit će bilateralni sastanak između predsjednika Europske komisije Jean-Claude Junckera i predsjednice latvijske vlade, Laimdote Straujuma

EUROPSKI PARLAMENT izdvajamo:

- Članovi parlamentarnog pregovaračkog tima pokušat će slijedećeg tjedna postići dogovor s Vijećem o proračunu za 2015. godinu, kao i o plaćanju najhitnijih računa koji dospijevaju u 2014. Rasprava o prijedlogu proračuna koji je iznijela Europska komisija zakazana je za utorak
- Europski povjerenik za ekonomske i financijske poslove, oporezivanje i carine Pierre Moscovici raspravljat će u utorak s članovima Odbora za ekonomske i monetarne poslove o stavu Europske komisije o reformama nacionalnih proračuna i o gospodarskoj politici. Odbor će potom s povjerenicima Valdisom Dombrovskim (Euro i socijalni dijalog) i Marianne Thijsen (zapošljavanje, socijalna pitanja i mobilnost) raspravljati o mehanizmu za uzbunjivanje
- U utorak i srijedu su na rasporedu dvije debate o Transatlantskom trgovinskom i investicijskom partnerstvu (TTIP), o kojem se upravo vode pregovori sa SAD. Parlamentarni Odbor za zapošljavanje razgovarat će o pitanjima zapošljava-

dogadjanja

► nja i socijalnim aspektima Sporazuma s glavnim pregovaračem Europske komisije Ignaciom Garciom Bercerom, dok će povjerenica za trgovinu Cecilia Malmström izvijestiti Odbor za trgovinu o njenom planu za 'novi početak u pregovorima', inicijativu s kojom se složio i njen američki partner Michael Froman

■ Solidarnost i ravnomjerna podjela odgovornosti između zemalja članica, dužnosti prilikom operacija potrage i spašavanja, sigurni i zakoniti putevi za tražitelje azila, te suradnja s trećim zemljama su neke od točaka rezolucije o kojima će se u srijedu očitovati Odbor za građanske slobode. Glasanje o rezoluciji na rasporedu je slijedeće plenarne sjednice EP u prosincu

■ Ruski biznismen i zatvorenik savjesti (Amnesty International) Mihail Hodorkovski, koji je pred godinu dana pušten iz zatvora, pridružit će se u utorak članovima Odbora za vanjske poslove u raspravi o stanju ljudskih prava u Rusiji

■ 28. plenarna sjednica Zajedničke parlamentarne skupštine ACP-EU, koja okuplja 78 zastupnika EP i 78 parlamentaraca iz afričkih, karipskih i pacifičkih zemalja, održava se od ponedjeljka do srijede u Strasbourgu. Skupština će raspravljati i glasati, između ostalog, o epidemiji Ebole i rastu terorizma u Africi

■ Predsjednik EP Martin Schulz i vođe parlamentarnih političkih grupa odlaze u srijedu u posjet Latviji, prije nego ta zemlja u siječnju preuzme od Italije šestomjesečni mandat predsjedanja Vijećem EU. Delegacija će se u Rigi sastati s članovima latvijske vlade, s predsjednikom Latvije Andrisom Bērziņšom, te sa zastupnicima Saeimae, latvijskog parlamenta

■ Predsjednik EP Martin Schulz primit će u utorak afganistanskog predsjednika Mohammada Ashrafa Ghanija, libanonskog premijera Tammama Saeba Salama, te novog predsjednika Europskog vijeća Donalda Tuska. Predsjednik Schulz će se u srijedu sastati s ministrom vanjskih poslova Ukrajine Pavlom Klimkinom,

te s finskim premijerom Alexanderom Stubbom. U četvrtak će se Schulz sastati s latvijskom premijerkom Laimdotom Straujuma, a radni tjedan će okončati u petak sastankom s bugarskim premijerom Bojkom Borisovim. Nakon svih sastanaka bit će upriličene konferencije za tisak

KONFERENCIJE I PREDAVANJA izdvajamo:

Zeleno, ružičasto i bijelo: može li Europa još uvijek stvarati poslove?

1. prosinca, Bruxelles

■ Političari često navode stanovanje, transport i energetiku kao sektore ključne za poticanje rasta zapošljavanja. Da li su njihova očekivanja opravdana? Kako razlike između europskih zemalja u smislu porodičnih vrijednosti i načina života utječu na mogućnosti zapošljavanja? Što su 'zeleni poslovi' i kako se do njih dolazi? Kako se kompanije i organizacije nose s izazovima usvajanja novih vještina kod starijih radnika? Kako se promijenila potražnja za novim vještinama i koji su trendovi koji određuju budućnost? To su neka od pitanja na koja će na završnoj konferenciji pokušati odgovoriti istraživači NEUJOBS-a, nakon 4 godine istraživanja i objavljivanja 2 knjige i više od 100 dokumenata

■ Govornici: Werner Eichhorst, predavač na Institutu za studije rada (ISL); Marina Fischer-Kowalski, Sveučilište Alpe-Adria, Klagenfurt; Paul Zagamé, profesor ekonomskih znanosti, Sveučilište Sorbonne, Pariz; Dr Johannes Geyer, profesor državne ekonomije, Njemački institut a ekonomska itraživanja; Agnieszka Chłoń-Domińczak, bivša državna tajnica u poljskom ministarstvu za rad i socijalna pitanja i predavač na Ekonomskom fakultetu u Varšavi; Arno Behrens, CEPS

■ Centar za europske političke studije (CEPS)

Poljska agenda u Europskoj uniji i Novi ugovor za Europu

1. prosinca, Bruxelles

■ Centar za europsku strategiju, u suradnji

s EPC-om i predstavništvom Poljske pri EU organizira ovo predavanje na kojem će biti predstavljeni rezultati istraživanja 'Novi ugovor za Europu', koje je provela mreža velikih europskih institucija. Ovo izvješće će biti objavljeno na dan kad bivši poljski premijer Donald Tusk službeno postaje predsjednik Europskog vijeća. 'Novi ugovor za Europu' sadrži preporuke za primjenu metoda kojima bi Europska unija povratila gospodarski rast i ponovo zadobila povjerenje svojih građana

■ Govornici: Grzegorz Schetyna, poljski ministar vanjskih poslova; Paweł Świeboda, predsjednik demosEUROPA – Centar za europsku strategiju; Janis Emmanouilidis, direktor studija, EPC; Marek Cichocki, direktor istraživanja, Natolin European Centre; Roman Kuźniar, savjetnik za međunarodne poslove Predsjednika Republike Poljske; Katarzyna Zajdel-Kurowska, članica uprave, Poljska narodna banka

■ Centar za europsku politiku (EPC)

Europska sudska suradnja u kriminalnim predmetima

1. – 2. prosinca, Luxembourg

■ Sudska suradnja u kaznenim kriminalnim predmetima između zemalja članica EU nije postala samo stvar svakidašnjice, nego se odvija sa sve većim intenzitetom. Sudionici ovog seminara će raspravljati o osnovnim instrumentima sudske suradnje u Uniji iz čisto praktične perspektive, poput Europskog uhiđenog naloga, Konvencije o međusobnoj pravnoj pomoći iz 2000., Okvirnoj odluci o novčanim kaznama i Okvirnoj odluci o zatvorskim kaznama. Cilj seminara je predstaviti ovaj pravni instrumentarij u njegovom operativnom i praktičnom kontekstu, s naglaskom na najbolju praksu

■ Govornici: Constantin Virgil Ivan-Cucu, glavni predavač, EIPA; Gábor Magyar, kazneni branitelj, Magyar György i partneri, Budimpešta; Petra Jeney, viši predavač, EIPA

■ Europski institut za javnu upravu (EIPA)

Lobiranje i politički utjecaj u Europskoj uniji: rezultati projekta INTEREURO

2. prosinca, Bruxelles

■ INTEREURO projekt je paneuropska ►

dogadjanja

- ▶ istraživačka mreža koja trenutno obuhvaća više od 50 istraživača koji rade u timovima širom EU i Sjedinjenih Država. Projekt INTEREURO financira Europska znanstvena zaklada (ESF) i osam nacionalnih istraživačkih fondacija, dok pridružene projekte financira američka Nacionalna znanstvena zaklada (NSF)
- Projekt se bavi pitanjima povezanim s zastupanjem interesa i lobiranjem u zakonodavnoj politici EU. Briselska zajednica okuplja danas oko 5000 interesnih organizacija s 20000 lobista. Tko su te interesne grupe? Kako su organizirane? Koliki je njihov utjecaj?
- Glavni cilj INTEREUROA je gradnja iscrpnog i na iskustvu utemeljenog razumijevanja uloge koju te interesne grupe igraju u europskoj politici. Ova radionica će razmijeniti rezultate istraživanja s lobistima, službenicima interesnih grupa, organizacijama građanskog društva, političarima, novinarima i svim briselskim stručnjacima koji uzmu udjela u ovoj debati
- Govornici: Joost Berkhout, Sveučilište Amsterdam; Marc Opper-Christine Mahoney, Sveučilište Virginia; Rainer Eising, Ruhr-Universität Bochum; Danica Fink-Hafner, Sveučilište u Ljubljani; Iskander De Bruycker, Sveučilište Antwerpen; Daniel Naurin, Sveučilište Göteborg; Andreas Dür, Sveučilište Salzburg; David Marshall, Sveučilište Aberdeen
- Centar za europske političke studije (CEPS)

Europska mladež i zapošljavanje: kako se trebamo organizirati?

2. prosinca, Bruxelles

- Cilj ovog događanja je stvaranje konstruktivnog pristupa kroz prezentaciju aktivnosti koje su usvojile organizacije građanskog društva, kao i važećih politika zapošljavanja, kako bi se ojačala mogućnost zapošljavanja mladih. Cilj seminara je, u prvom redu, omogućiti vidljivost njihovim predstavnicima, te dati mladima instrumente nužne za jačanje njihovog proaktivnog sudjelovanja na političkoj sceni, kao i upućivanje u već postojeće šeme zapošljavanja
- Govornici: Karima Delli, zastupnica u EP (Europe Écologie - Zeleni); Ber-

nard Conter, politički znanstvenik pri IWEPS-u; predstavnik InternsGoPro; predstavnik Vijeća mladih (Conseil de la Jeunesse); Maria Logotheti, YES for Europe

■ CafeBabel Brussels

Poljoprivredna biotehnologija – sredstvo za rješavanje sigurnosti hrane?

3. prosinca, Bruxelles

- Biotehnologija može značajno pridonijeti sigurnosti hrane u budućnosti, ukoliko bude od koristi poljoprivredi malih farmi u zemljama u razvoju. Trenutno se istraživanja na području agrobiotehnologije referiraju na etička, sigurnosna i pitanja zaštite intelektualnog vlasništva. Zaštita intelektualnog vlasništva potiče investiranje privatnog sektora u agrobiotehnologiju, no u zemljama u razvoju potrebe malih farmera i zaštita okoliša ne privlače privatna sredstva. Bit će potrebne javno ulaganje, te nova i maštovita javno – privatna suradnja koja će omogućiti da genetska revolucija bude na korist zemljama u razvoju. To je ključno za dobrobit onih koji su gladni danas, kao i za buduće generacije
- Govornici: Claude Fauquet, direktor, Međunarodni laboratorij za biotehnologiju tropske poljoprivrede; Ciaran Mangan, voditelj projekta, jedinica za lanac Agri-Food, DG za istraživanje i inovacije (DG RTD), Europska komisija; Beat Späth, direktor Green Biotechnology Europe, EuropaBio
- Centar za europsku politiku (EPC)

Doprinos upravljanja održivim izvorima cirkularnoj ekonomiji

3. prosinca, Bruxelles

- ACE – Savez za ambalažu za napitke i okoliš – obilježava 20. obljetnicu seminarom o doprinosu upravljanja održivim resursima cirkularnoj ekonomiji. Ovaj događaj predstavlja forum za diskusiju na visokoj razini o novom političkom okviru za učinkovitost resursa i upravljanje prirodnim resursima
- Govornici: Sirpa Pietikäinen, zastupnica u EP (EPP); Tony Long, direktor Ureda za europsku politiku, WWF; Kitty Van der Heijden, direktorica World Resources Institute Europe; direktori Bille-

rudKorsnäs, Elopak, SIG Combibloc, Stora Enso i Tetra Pak-a

■ Burson-Marsteller

Bosna i Hercegovina nakon protesta i izbora – kako prekinuti spiralu zla?

3. prosinca, Bruxelles

- Nakon masovnih protesta u veljači ove godine, te općih izbora u listopadu, 2014. se pokazala burnom godinom za BiH. Političke, gospodarske i socijalne poteškoće i dalje su aktualne, a naponi zemlje da se približi EU ostaju jalovi. Kako izaći iz začaranog kruga stagnacije, nedostatka reformi, političkih sukoba i socijalnog nezadovoljstva u Bosni i Hercegovini? Otvara li nedavna njemačko-britanska inicijativa vrata novoj europskoj politici prema toj zemlji? Koja su teška pitanja koja zemlje članice EU moraju staviti na vrh liste prioriteta kad se radi o BiH? Kako će Europska uija reagirati na tekuće društvene zahtjeve za promjenama i usmjeriti tu masovnu energiju kako bi pomogla da Bosna i Hercegovina krene naprijed?
- Govornici: Johannes Hahn, Europski povjerenik za europsku susjedsku politiku i proširenje, Europska komisija; Christian Buchmann, ministar za gospodarstvo, Europu i kulturu, regija Štajerska, Austrija; Florian Bieber, profesor i direktor Centra za studije Jugoistočne europske, Sveučilište u Grazu; Aleksandar Trifunović, glavni urednik, BUKA online magazin, Banja Luka; Nidžara Ahmetašević, novinar, Otvoreno sveučilište Sarajevo
- Centar za europsku politiku (EPC)

Budućnost europske integracije – da li je nužna reforma?

4. prosinca, Bruxelles

- Politički dijalog na kojem će istaknuti stručnjaci i članovi europskih 'think-tank' organizacija pokušati sagledati stanje europskog integracijskog procesa, uzroke zastoje, te dati svoju viziju nužnih reformi kako bi se taj proces oživio
- Govornici: Malgorzata Bonikowska, THINK TANK Centar, Varšava; Samuel Rutz, Avenir Suisse, Zürich; Hakan Yılmaz, TÜSIAD-Bogazici sveučilište, Foreign Policy Forum, Istanbul; Günter Verheugen, bivši potpredsjednik Eu-

događanja

► ropske komisije; Fabian Zuleeg, glavni direktor EPC

■ Centar za europsku politiku (EPC)

Sigurnost i povjerenje u Internet Svega

4. prosinca, Bruxelles

■ Ovaj okrugli stol je jedan u nizu seminara okrenutih budućnosti, koji istražuje moguća pitanja ICT politike, s kojima će se Europa morati suočiti tijekom slijedećeg desetljeća. Nakon seminara o implikacijama hiperpovezanog društva, budućih sadržaja i usluga, te buduće komunikacijske infrastrukture, ovaj sastanak se bavi problemom povjerenja, identiteta i sigurnosti na Internetu budućnosti

■ Nastupajuće superpovezano društvo dodatno će zamagliti granicu između stvarnosti i virtualnosti, ljudi i strojeva, pa se postavlja pitanje o načinima na koje potrošači i građani komuniciraju s tehnologijom, zašto se ponašaju tako i što je nužno za gradnju povjerenja

■ Teme seminara su:

• što, sa sociološkog i psihološkog gledišta motivira naše stavove i ponašanje na internetu?

• koji su ključni elementi u gradnji povjerenja građana i potrošača u 'Internetu Svega'?

• trebamo li ponovo promisliti politike koje se odnose na sigurnost, privatnost i zaštitu potrošača?

■ Govornici: Laure Chapuis, članica kabineta potpredsjednika Andrusa Ansipa, Europska komisija; Christoph Steck, direktor za javnu politiku, Telefónica; Karmen Guevara, gostujući znanstvenik, Computer Lab, Sveučilište Cambridge; Cornelia Kutterer, direktorica za digitalnu politiku, Microsoft; Marisa Jimenez, glavna savjetnica za europsku politiku privatnosti, Google

■ Centar za europske političke studije (CEPS)

Povezano vozilo: pouzdano, čisto, sigurno

4. prosinca, Bruxelles

■ Sudionici ovog skupa na visokoj razini upoznat će se kroz niz predavanja i panel diskusija s tri ključna aspekta vezana uz povezana vozila: pouzdanost, ekološku učinkovitost i sigurnost. Ovaj događaj u organizaciji Europske udruge proizvođača automobila istražiti će mogućnosti i izazove s kojim se suočava sve brži razvoj povezanih automobila

■ Govornici: Erik Jonnaert, generalni tajnik ACEA; Carlos Ghosn, predsjednik ACEA i glavni direktor Renault-a; João Aguiar Machado, generalni direktor DG za mobilnost i transport (DG MOVE), Europska komisija; Franck Leveque, potpredsjednik i direktor jedinice za europske poslove, Frost & Sullivan; Martin Kristensson, direktor za strategiju povezanosti, Volvo Cars; Pim van der Jagt, izvršni direktor, istraživanje i napredni inženjering, Ford Europe

■ Europska udruga proizvođača automobila (ACEA)

Politički krajobraz Ukrajine nakon izbora

5. prosinca, Bruxelles

■ Okrugli stol iz ciklusa 'Istočna obećanja' na kojem će sudionici komentirati nedavno održane izbore u Ukrajini. Premda su izbori ocijenjeni demokratskim i transparentnim, činjenica je da je izabrano samo 423 od 450 zastupnika, obzirom da su izbori izostali u nekim, ratom zahvaćenim regijama istočne Ukrajine, te na Krimu kojeg je anektirala Rusija. Analitičari se nadaju da će ukrajinski narod konačno doživjeti vladavinu prava u zemlji i očekuju da će parlament surađivati s vladom, kako bi se Ukrajina transformirala iz 'dostojanstvene revolucije' u 'zemlju dostojanstva'

■ Govornici: Natalya Popovych, potpredsjednica Ukrajinskog medijskog kriznog centra; Max Savanevsky, član uprave Ukrajinskog medijskog kriznog centra; Oleksii Omelianchuk, politički aktivist, Demokratski savez; Galyna Zelenko, politički ekspert, Institut za nacionalne odnose i političke znanosti, Narodna akademija znanosti Ukrajine; Amanda Paul, politički analitičar, EPC

■ Centar za europsku politiku (EPC)

Dostupni turizam: inovativni pristupi između dostupnosti i naslijeđa

5. prosinca, Bruxelles

■ Cilj ove konferencije je pozabaviti se pitanjem dostupnog turizma suočenog s izazovima zaštite povijesne baštine i opće dostupnosti. Diskusija se temelji na primjeru Lige povijesnih i dostupnih gradova, praktičnom i inovativnom projektu koji se provodi u okviru Europskog udruženja zaklada za ljudska prava i invaliditet, primijenjenom u 6 europskih gradova gdje 11 zaklada surađuje s lokalnim vlastima, civilnim društvom, arhitektima i stručnjacima, kako bi se poboljšala dostupnost i zaštitilo povijesno naslijeđe. Konferencija se fokusira na 4 aspekta (usluge, partnerstvo, kulturna baština, tehnološka rješenja) od kojih će svako biti tema stručne rasprave na zasebnim panelima

■ Govornici: Christo Velkov, direktor zaklade EurActiv; Maria Orejas, EFC; Miguel Ángel Cabra de Luna, član EESC i Europskog udruženja zaklada za ljudska prava i invaliditet; Inmaculada Placencia Porrero, jedinica D3 za prava osoba s invaliditetom, DG za zapošljavanje (DG EMPL), Europska komisija; Pieter Ghijssels, turistička zajednica Flandrije; Ivor Ambrose, Europska mreža za dostupni turizam (ENAT)

■ Centar europske zaklade (EFC)

ukratko

★ **KOMISIJA USVOJILA NOVI NACRT PRORAČUNA**

Europska komisija je na sastanku u petak usvojila novi nacrt proračuna Europske unije za 2015. godinu, nakon što su prethodno propali pregovori između Europskog parlamenta i Vijeća. Kako do dogovora nije došlo niti nakon isteka razdoblje usklađivanja, Komisija je bila dužna iznijeti novi prijedlog. Novi nacrt proračuna predviđa 145,2 milijarde eura u obvezama (1,8% više u odnosu na prošlu godinu), te 141,3 milijarde u isplatama (0,7 % više). O tom se prijedlogu moraju očitovati oba zakonodavna tijela Europske unije, kojima je nacrt poslan na razmatranje. Očekuje se da pregovori o novom proračunu počnu ovoga tjedna. Prema riječima potpredsjednice EK zadužene za proračun i ljudske resurse Kristaline Georgieve, ovaj prijedlog predstavlja kompromis i uvažava zahtjeve kako Parlamenta tako i Vijeća. U Komisiji smatraju da novi prijedlog pruža dobar temelj za obnovu pregovora. ★

★ **MINISTRI VANJSKIH POSLOVA O AFGANISTANU**

U utorak se u Bruxellesu sastaju ministri vanjskih poslova zemalja članica NATO-a. Na rasporedu sastanka naći će se izvje-

šće o radu organizacije nakon rujanskog summita održanog u Walesu. Riječ je o uspostavljanju udarne postrojbe spremne za puno borbenu djelovanje unutar nekoliko dana. Razmotrit će se i daljnja uloga snaga ISAF-a u Afganistanu, nakon što angažman snaga NATO-a formalno bude okončan 31. prosinca ove godine. Afganistanski parlament je odlučio ratificirati dva dodatna ugovora, s NATO-m i sa Sjedinjenim državama, po kojem će u okviru misije „Odlučna podrška“ u toj zemlji s radom nastaviti kontingenti za podršku i savjetovanje afganistanskim oružanim snagama. ★

★ **STVARA SE KOALICIJA PROTIV ISLAMSKE DRŽAVE**

Ministri vanjskih poslova 28 zemalja članica NATO-a u srijedu će u središtu organizacije razgovarati o uspostavljanju međunarodne koalicije protiv Islamske Države (IS). Kako je u ponedjeljak najavio generalni tajnik NATO saveza Jens Stoltenberg, ova koalicija bi pod vodstvom SAD okupljala i neke zemlje Bliskog istoka. Na sastanku će se razmotriti strategija djelovanja protiv IS-a i odrediti format za buduće sastanke ovog tipa. Kako se doznaje, uloga NATO-a ovdje je prvenstveno pripremiti

prostor i uvjete, a sam generalni tajnik će se nakon uvodnog govora povući i operativno vođenje sastanka prepustiti američkom državnom tajniku Johnu Kerryju. ★

★ **OSIGURAVATELJI PROŠLI TESTOVE**

Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA) objavilo je rezultate ovogodišnje provjere izloženosti riziku osiguravajućih ustanova. Ti, vrlo rigorozni testovi obavljaju se u sklopu primjene novog regulatornog režima EU-a za osiguranje i reosiguranje, poznatim kao Solventnost II. Cilj ove direktive je osigurati rad jedinstvenog tržišta osiguranja u Europskoj uniji i bolju zaštitu korisnika. Mnoge zemlje članice zaključile su da dosadašnje mjere nisu bile dovoljne pa su se odlučile na individualne reforme. Prema riječima Europskog povjerenika za financijsku stabilnost, usluge i kapitalna tržišta Jonathana Hilla, ove provjere, koliko god bile ozbiljne i teške, pokazale su da je europski osiguravajući sektor u dobrom stanju, iako su uočene izvjesne slabosti, posebice kod manjih osiguravatelja. Direktiva Solventnost II će nakon mnogih odgoda ući u punu primjenu 1. siječnja 2016. godine. ★